Military Caring Sciences
Volume 10, Issue 3, Autumn 2023
10.22034/10.3.258
(Serial Number: 37)
OPEN ACCESS
Original Article

Examining the Counseling and Guidance Needs of Sudents of Shahroud University of Medical Sciences in the Academic Year 2021-2022

Zamani. S[1]
Paryab. S[2]
Zarouj Hosseini. K[3]
Masoudi. Gh[4]
Zarouj Hosseini. R[5]
Arab Asadi. F[6]
* Garkaz. O[7]

1- Student Research Committee, School of Medicine, Shahroud University of Medical Sciences, Shahroud, Iran

2- MSc of Pediatric Nursing, School of Nursing and Midwifery, Shahroud University of Medical Sciences, Shahroud, Iran

3- BSc of Health Information Technology, School of Allied Medical Sciences, Shahroud University of Medical Sciences, Shahroud, Iran

4- MSc of Public Administration, Medical Education Development Center, Vice Chancellor for Education, Shahroud University of Medical Sciences, Shahroud, Iran

5- MSc of Medical Education, Vice Chancellor for Education, Shahroud University of Medical Sciences, Shahroud, Iran

6- BSc of Nursing, Vice-chancellery of Treatment, Shahroud University of Medical Sciences, Shahroud, Iran

*7- (*Corresponding Author) MSc of Epidemiology, Epidemiology Department, School of Public Health, Shahroud University of Medical Sciences, Shahroud, Iran Email: omid.garkaz23@gmail.com*

Abstract

Introduction: Counseling and guidance are activities that assist individuals in overcoming their problems. Universities and student communities encounter challenges, highlighting the importance of comprehensive student support.

Objective: This research aimed to identify the counseling and guidance requirements of Shahroud University of Medical Sciences students during the 2021-2022 academic year.

Materials and Methods: This descriptive-cross-sectional study was conducted using a census method on 400 students from Shahroud University of Medical Sciences. Data collection involved two demographic questionnaires and Rabiei et al.'s guidance and counseling questionnaire. Subsequently, the data was entered into SPSS 18 and analyzed using descriptive and analytical statistics.

Result: The study revealed that out of 400 students involved, 254 were male and the remaining were female. The majority of participants were aged 18-20 (47.3%). Variables such as age (P=0.041), faculty (P=0.005), field of study (P=0.016), entry year (P=0.024), and mother's occupation (P=0.039) showed a significant correlation with counseling and guidance needs. The main priorities in counseling and guidance needs were personal growth (19.50±53.53), educational needs (17.75±6.02), family and marriage needs (16.66±6.42), job needs (16.31±4.99), and emotional and psychological needs (14.63±4.94). The total score for counseling needs was 84.87±23.28.

Conclusion: The study results revealed that the counseling and guidance needs score was below 100, indicating a good score. Nonetheless, it is crucial for universities and educational institutions to address these issues for growth, enhancement of students' individual situations, and to sustain and improve these conditions through proper planning.

Keywords: Advice, Guidance, Student

Ershadifard R, Ahmadi Sh. The Model of Structural Relationships Predicting COVID-19 Stress Based on Experiential Avoidance with the Mediation of Mental Strength in Physical Education Students. Military Caring Sciences. 2023; 10 (3).258-266.

Submission: 02/10/2022 Revised: 21/11/2022 Accepted: 26/11/2022 Published: 02/10/2023

©The Author(s)

Publisher: Aja University of Medical Sciences

بررسی نیازهای مشاوره و راهنمایی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شاهرود در سال تحصیلی ۱۴۰۰–۱۳۹۹

سپهر زمانی[۱]، سحر پاریاب[۲]، کیمیا زروج حسینی[۳]، غزاله مسعودی[۴]، ربابه زروج حسینی[۵]، فاطمه عرب اسدی[۶]، *امید گرکز[۷]

چکیده

مقدمه: مشـــاوره و راهنمایی به مجموعه فعالیت‌هایی اطلاق می‌شـــود که در آن فردی را در غلبه بر مشـــکلاتش یاری کنند. دانشگاه‌ها و محیط‌های دانشجویی درگیر چالش‌هایی هستند و حمایت همه جانبه دانشجویان ضروری است.

هدف: این مطالعه با هدف تعیین نیازهای مشاوره و راهنمایی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شاهرود در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ انجام شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه به صورت توصیفی- مقطعی و به روش سرشـــماری بر روی ۴۰۰ نفر از دانشـــجویان دانشـــگاه علوم پزشکی شـــاهرود انجام شد. برای جمع‌آوری داده‌ها از دو پرسشـــنامه دموگرافیک و پرسشنامه راهنمایی و مشاوره ربیعی و همکاران استفاده شد، داده‌ها بعد از جمع‌آوری وارد SPSS نسخه ۱۸ شده و با کمک آمار توصیفی و تحلیلی تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: در این مطالعه نتایج نشان داد که از مجموع ۴۰۰ نفر دانشجوی شرکت کننده در مطالعه (۶۳/۵ درصد)۲۵۴ نفر مرد و بقیه زن بودند، بیشـــتر گروه سنی شرکت‌کننده در مطالعه ۲۰-۱۸ ســـال، (۴۷/۳ درصد)۱۸۹ نفر بودند و متغیرهای سن (P= ۰/۰۴۱)، دانشکده (P= ۰/۰۰۵)، رشـــته تحصیلی (P= ۰/۰۱۶)، سال ورودی (P= ۰/۰۲۴) و شغل مادر (P= ۰/۰۳۹) با نیازهای مشاوره و راهنمایی ارتباط معنی‌دار داشـــتند. بیش‌ترین اولویت‌های نیازهای مشـــاوره و راهنمایی به ترتیب رشـــد ارتقای فردی ۵/۵۳±۱۹/۵۰، نیازهای آموزشـــی ۶/۰۲±۱۷/۷۵، خانوادگی و ازدواج ۶/۴۲±۱۶/۶۶، نیازهای شغلی ۴/۹۹±۱۶/۳۱ و در نهایت نیازهای عاطفی و روانی ۴/۹۴±۱۴/۶۳ بودند و نمره کلی نیازهای مشاوره به ترتیب ۲۳/۲۸±۸۴/۸۷ بودند.

نتیجه‌گیری: نتایج مطالعه حاضر نشـــان داد که نمره کلی نیازهای مشـــاوره و راهنمایی پایین‌تر از ۱۰۰ بود که نشان دهنده نمره خوبی است ولی با این وجود لازم است دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی جهت رشد، ارتقاء و بهتر شدن وضعیت فردی دانشجویان و حفظ این وضعیت، این مسائل را مورد توجه قرار داده و برنامه‌ریزی مناسب برای بهبود شرایط را انجام دهند.

کلمات کلیدی: دانشجو، راهنمایی، مشاوره

مجله علوم مراقبتی نظامی سال دهم ■ شماره ۳ ■ پاییز ۱۴۰۲ ■ شماره مسلسل ۳۷ ■ صفحات ۲۶۶ -۲۵۸

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۷/۱۰
تاریخ ویرایش: ۱۴۰۱/۰۸/۳۰
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۹/۰۵
تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۰۷/۱۰

۱- کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شاهرود، شاهرود، ایران
۲- کارشناسی ارشد پرستاری کودکان، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شاهرود، شاهرود، ایران
۳- کارشناسی فناوری اطلاعات سلامت، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شاهرود، شاهرود، ایران
۴- کارشناسی ارشد مدیریت دولتی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی معاونت آموزشی، دانشگاه علوم پزشکی شاهرود، شاهرود، ایران
۵- کارشناسی ارشد آموزش پزشکی، معاونت آموزشی، دانشگاه علوم پزشکی شاهرود، شاهرود، ایران
۶- کارشناس پرستاری، معاونت درمان، دانشگاه علوم پزشکی شاهرود، شاهرود، ایران
۷- کارشناسی ارشد اپیدمیولوژی، گروه اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شاهرود، شاهرود، ایران
(*نویسنده مسئول)، آدرس الکترونیکی: omid.garkaz23@gmail.com

مقدمه

راهنمایی تلاش پویایی است که انسان را در خودشناسی و آشنایی با پیرامون یاری می‌دهد و با افزایش رشد در همه جوانب، فرد را یاری می‌دهد تا آگاهانه تصمیمات مناسبی اتخاذ کند. انجمن مشاوره ایران، مشاوره را فرآیند مبتنی بر یک رابطه یاورانه، حضوری و تخصصی می‌داند که طی آن مشاور کارآمد با استفاده از دانش و مهارت‌های ویژه خود امکان رشد، حل مشکل و تغییر مراجع یا مراجعان خود را فراهم می‌آورد. درواقع از طریق راهنمایی به پیشگیری و جلوگیری از بروز مشکلات و از طریق مشاوره به حل مشکلات کمک می‌شود (۱، ۲). راهنمایی و مشاوره نوعی رابطه‌ی فردی و گروهی است که دانشجو را در شناخت استعدادها، علایق، شیوه‌ی یادگیری، برنامه‌ریزی و گسترش تفکر منطقی، تصمیم‌گیری و پذیرش مسئولیت، ایجاد روحیه‌ی همکاری و احترام به عقاید و نظرات دیگران و حل مشکلات آموزشی و انضباطی یاری می‌رساند و به دانشجو کمک می‌کند تا با فائق شدن بر مشکلات تحصیلی خود، با محیط آموزشی دانشگاه سازگار شده و به دلیل رشد شخصی، ذهنی، عاطفی و اجتماعی لازم نائل آید (۳). اهداف مراکز مشاوره دانشجویی در دانشگاه‌ها، کمک به مراجعین برای شناخت بهتر خود به منظور ارتقای فکر و اعتلای هرچه بیشتر توانمندی‌ها، تصمیم‌گیری‌های مهم زندگی و پیشگیری از بروز مشکلاتی که می‌تواند سرمنشأ ایجاد اختلالات عمیق عاطفی- شناختی گردد می‌باشد (۴).

دانشگاه‌ها مسئولیت خطیری در تعلیم و تربیت دانشجویان بر عهده‌دارند. دانشجویان پس از ورود به دانشگاه و رویدادهای بعدی در دانشگاه در دوران تحصیل خود با مشکلات تحصیلی، رشدی، رفتاری، عاطفی، خانوادگی، اجتماعی و شغلی زیادی روبه‌رو می‌شوند. رسیدگی به این مشکلات برای دانشجویان از اهمیت زیادی برخوردار بوده و عدم کنترل آن‌ها موجب پایین آمدن سطح علمی و افت تحصیلی آنان شده و علاوه بر مشکلاتی که برای دانشجو و خانواده وی ایجاد می‌نماید، خسارت فراوانی را نیز برای جامعه و کشور در پی خواهد داشت. بنابراین ارائه خدمات مشاوره و راهنمایی در دانشگاه‌ها ضرورت پیدا می‌کند (۵، ۶).

دسترسی به برنامه‌های خدمات راهنمایی برای دانشجویان تنها جهت موقعیت‌های بحرانی نیست، بلکه نظر به گستردگی و پیچیدگی روزافزون زمینه‌های مختلف زندگی است، خدمات راهنمایی نیز باید خود را متناسب با این پیچیدگی و گستردگی رشد دهند. شناخت دقیق زمینه‌هایی که دانشجویان باید در آن راهنمایی شوند یکی از مسائل اصلی دست‌اندرکاران مشاوره و راهنمایی است. شناسایی نیازها فرآیندی است که تحت عنوان نیازسنجی مطرح است. نیازسنجی عبارت است از کاربرد فنونی که بتوان به کمک آن‌ها اطلاعات مناسب را درباره نیازها گردآوری کرد و به الگوی نیازها و خواسته‌های فرد، گروه و جامعه دست یافت که تعیین نیازهای اجتماعی، شخصی، تحصیلی و شغلی دانشجویان به برنامه‌ریزی موفق در این زمینه کمک خواهد کرد، درواقع هدف نهایی این مشاوره و راهنمایی فراهم‌سازی محیط سالم‌تر برای رشد شخصیت و بهبود عملکرد تحصیلی و رشد فردی و اجتماعی دانشجویان است (۷-۹). دوران تحصیل دانشگاهی برای بسیاری از دانشجویان، به ویژه گروه‌های خاص آموزشی همچون دانشجویان گروه پزشکی، به سبب ماهیت حرفه‌ای ممکن است با بروز برخی اختلالات روانی همراه باشد. افسردگی، اضطراب، استرس‌های شدید، تغییر در سبک زندگی، مشکلات شغلی، احساس بدرفتاری از سوی دست‌اندرکاران آموزشی و اجرایی در دانشگاه و... از جمله عواملی هستند که می‌توانند در بروز آسیب‌های روان‌شناختی و به‌تبع آن افت عملکرد تحصیلی دانشجویان مؤثر باشند (۱۰-۱۲).

تعیین نیازهای اجتماعی، شخصی، تحصیلی و شغلی دانشجویان به برنامه‌ریزی موفق در این زمینه کمک خواهد کرد، برنامه‌های راهنمایی و مشاوره در دانشگاه‌ها را می‌توان در پنج زمینه (راهنمایی و مشاوره تحصیلی، راهنمایی و مشاوره شغلی، راهنمایی و مشاوره خانواده و ازدواج، راهنمایی و مشاوره سازشی و راهنمایی و مشاوره رشدی) دسته‌بندی کرد (۸، ۱۲). مطالعات زیادی در کشورهای مختلف در ارتباط با نیازهای راهنمایی و مشاوره دانشجویان انجام شده است. اغلب این مطالعات به بررسی نیازهای دانشجویان در زمینه‌های مختلف پرداخته‌اند. برای مثال، نیازهای راهنمایی و مشاوره شغلی دانشجویان دانشگاه اصفهان بررسی شد که نتایج نشان داد که سه نیاز آشنایی با مهارت‌های شغلی، آشنایی با مهارت‌های شغلی در رشته تحصیلی و آشنایی با علایق شغلی در بیشتر دانشجویان در اولویت قرار دارد، این پژوهش منحصر به بررسی نیازهای شغلی دانشجویان بود (۱۳)؛ اما در پژوهشی دیگر که به منظور بررسی نیازهای

راهنمایی و مشـــاوره دانشجویان دانشگاه آزاد شهرکرد انجام شد؛ حیطه نیازهای دانشـــجویان شـــامل تحصیلی، شغلی، خانوادگی، رشـــدی و سازشـــی بود (۱۴). در مطالعه شکورنیا و همکاران نیز نتایج نشـــان داد که بیشـــترین علل مراجعه دانشجویان به دفاتر مشاوره‌ی دانشجویی در درجه اول مشکلات آموزشی و در مرحله بعد مشـــکلات روانی اســـت (۱۵). در مورد مطالعات خارج کشور نیز در ترکیه و در بررســـی نیازهای مشـــاوره دانشجویان دانشگاه آنکارا، مهم‌ترین اولویت‌های مشاوره دانشجویان نیازهای آموزشی، ارتباطی، رشدی، شغلی و عاطفی مشخص شد (۱۶). در مطالعه‌ای در کنیا نیازهای راهنمایی و مشـــاوره بررسی شده دانشجویان، به نیازهای شغلی/آموزشـــی، نیازهای شخصی و نیازهای مهارت‌های زندگی طبقه‌بندی شدند (۱۷).

ازآنجایی‌که به دلیل تغییرات شرایط کنونی نیازهای افراد به ویژه دانشـــجویان در دانشـــگاه‌ها به طور مداوم در حال تغییر است و همچنان که نتایج مطالعات نیز دلالت بر تغییر نیازهای مشـــاوره دانشـــجویان در طول زمان بوده اســـت (۱۸). نیازهای متفاوت، راهنمایی و مشاوره متفاوت و متناسب را طلب می‌کند و بهبود و ارائه خدمات مشاوره مناسب به دانشجویان مستلزم نیازسنجی از مشکلات و خواسته‌های آن‌ها خواهد بود؛ بنابراین بررسی دوره‌ای نیازهای مشـــاوره دانشجویان از لوازم مورد نیاز جهت برنامه‌ریزی مناسب در این زمینه است و از آنجایی که تاکنون چنین مطالعه‌ای در دانشگاه علوم پزشکی شـــاهرود انجام نشده است؛ این مطالعه به منظور تعیین نیازهای مشاوره و راهنمایی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شاهرود انجام شد.

مواد و روش‌ها

ایـــن مطالعه به صـــورت توصیفی-مقطعی بر روی دانشـــجویان دانشگاه علوم پزشکی شاهرود در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ به روش سرشماری انجام شد. مطابق معیارهای ورد و خروج، تعداد ۴۰۰ نفر دانشـــجو در این پژوهش شـــرکت کردند. معیار ورود به مطالعه جزء دانشجویان ارشد و رزیدنت نباشد، حداقل یک‌ترم از تحصیل دانشجو گذشته باشد، بود. عدم تمایل به ادامه شرکت در مطالعه نیز معیار خروج از مطالعه بود.

برای جمـــع‌آوری داده‌ها از دو پرسشـــنامه دموگرافیک شـــامل (جنســـیت، ســـن، علاقه به رشـــته تحصیلی، رضایت از رشـــته تحصیلی، دانشـــکده محل تحصیل، وضعیت اقتصادی، شغل پدر و مادر، تحصیلات پدر و مادر، بومی بودن، محل ســـکونت، ســـال ورود به دانشـــگاه) و پرسشنامه دوم سنجش نیازهای راهنمایی و مشاوره دانشجویان که توســـط ربیعی و همکاران در سال ۱۳۸۸ برای بررسی نیازهای دانشجویان دانشگاه آزاد شهرکرد آماده شده بود اســـتفاده شد (۱۴)؛ که پایایی آن نیز از طریق آلفای کرونباخ ۰/۸۹ محاســـبه شده است. پرسشنامه سنجش نیازهای راهنمایی و مشاوره دانشجویان حاوی ۳۴ گویه بود که نیازهای راهنمایی و مشاوره دانشـــجویان را در پنج حیطه شامل: رشد و ارتقای فردی (۸ گویه)، نیازهای شـــغلی (۶ گویه) نیازهای آموزشی (۷ گویه)، خانوادگی و ازدواج (۷ گویـــه) و نیازهای عاطفی-روانی (۶ گویه) مورد پرســـش قرار می‌داد. از دانشـــجویان درخواست شد میزان نیازهای خود را به هریک از این گویه‌ها مشـــخص کنند. مقیاس نمره دهی به هر گویه عبارت است از: شدیداً نیاز دارم (۴) تا حدی نیاز دارم (۳) کمی نیـــاز دارم (۲) و نیاز ندارم (۱) بود. حداقل و حداکثر نمره در حیطه رشـــد و ارتقای فردی به ترتیب ۸ و ۳۲، در حیطه‌های شـــغلی و عاطفی – روانی ۶ و ۲۴ و در حیطه‌های آموزشـــی و خانوادگی و ازدواج ۷ و ۲۸ و در کل پرسشنامه ۳۴ و ۱۳۶ بود؛ و نقطه برش پرسشـــنامه ۱۰۰ بود که افراد بالای ۱۰۰ به مراکز مشـــاوره نیاز داشـــتند و زیر ۱۰۰ به مراکز مشاوره نیاز نداشتند.

در ادامـــه انجام طـــرح، اطلاعات بعد از جمـــع‌آوری وارد SPSS نســـخه ۱۸ شـــده و با کمک آمار توصیفی (میانگیـــن و انحراف معیار) و ANOVA و t-test تجزیه و تحلیل شـــد. این طرح بعد از طی مراحل تصویب در دانشـــگاه علوم پزشـــکی شاهرود و اخذ موافقت‌نامه اخلاق دانشـــگاه علوم پزشـــکی شاهرود با کد اخلاق IR.SHMU.REC. ۱۴۰۰.۱۰۰ به مرحله اجرا درآمد. برگه‌های پرسشـــنامه فاقد نام افراد شـــرکت کننده بـــود. همچنین جهت همکاری بیشـــتر دانشـــجویان و بالا بودن میزان پاسخ، در مورد اهمیت اجرای چنین تحقیقی در ابتدای لینک توضیح داده شـــد و در مورد تأثیرات علم آفرینی این تحقیقات در آینده شـــرح داده شد. در طی اجرا و انتشـــار نتایج، کلیه حقوق دانشگاه و نمونه‌ها بر اســـاس (COPE) و اصول کمیته اخلاق نشر بیانیه هلسینکی (Helsinki) رعایت شده است.

یافته‌ها

نتایج مطالعه نشان داد که از مجموع ۴۰۰ دانشجوی شرکت‌کننده در مطالعه (۶۳/۵ درصد) ۲۵۴ نفر مرد و بقیه زن بودند، بیشتر گروه سنی شرکت‌کننده در مطالعه ۲۰-۱۸ ساله (۴۷/۳ درصد) ۱۸۹ بودند، بیشتر دانشجویان شرکت‌کننده علاقه زیاد (۳۸/۳ درصد) و رضایت (۸۳ درصد) ۳۳۲ از رشته تحصیلی داشتند، وضعیت اکثر دانشجویان از نظر اقتصادی متوسط (۶۸/۵ درصد)، غیربومی (۵۳ درصد) و در خوابگاه (۴۸/۷ درصد) سکونت داشتند؛ و به جز سن (P= ۰/۰۴۱) هیچ کدام از متغیرهای فوق با نیازهای مشاوره ارتباط معنی‌داری نداشتند. همچنین بیشتر دانشجویان شرکت‌کننده در مطالعه از دانشکده پزشکی (P= ۰/۰۰۵) و رشته پزشکی (P= ۰/۰۱۶) بودند که این متغیرها تنها با نیازهای مشاوره ارتباط معنی‌داری داشتند. بیشتر شغل پدر دانشجویان شرکت‌کننده در مطالعه آزاد (۳۴/۳ درصد)، شغل مادر خانه‌دار (۶۷ درصد) و تحصیلات پدر (۳۳/۳ درصد) لیسانس و بالاتر و مادر دیپلم (۳۵/۸ درصد) و ورودی سال ۱۳۹۹ (۳۰ درصد) بودند و تنها بین شغل مادر (P= ۰/۰۳۹) و سال ورودی ۱۳۹۹ (P= ۰/۰۲۴) با نیازهای مشاوره ارتباط معنی‌دار وجود داشت (جدول ۱).

جدول ۱- ارتباط بین ویژگی‌های دموگرافیکی با نیازهای مشاوره

نام متغیر	زیرگروه‌ها	فراوانی (درصد)	سطح معناداری
جنس	مرد	(۶۳/۵)۲۵۴	۰/۵۵۱*
	زن	(۳۶/۵)۱۴۶	
سن	۲۰-۱۸	(۴۰/۵)۱۶۲	۰/۰۴۱**
	۲۴-۲۱	(۴۷/۳)۱۸۹	
	۲۵ به بالا	(۱۲/۳)۴۹	
علاقه	خیلی زیاد	(۲۲/۵)۹۰	۰/۲۱۱***
	خیلی کم	(۳/۳)۱۳	
	زیاد	(۳۸/۳)۱۵۳	
	کم	(۵)۲۰	
	متوسط	(۳۱)۱۲۴	
رضایت	دارم	(۸۳)۳۳۲	۰/۶۶۱*
	ندارم	(۱۷)۶۸	
وضعیت اقتصادی	بد	(۱۱/۳)۴۵	۰/۶۷۳***
	خوب	(۲۰/۳)۸۱	
	متوسط	(۶۸/۵)۲۷۴	
محل زندگی	بومی	(۴۷)۱۸۸	۰/۵۲۱*
	غیربومی	(۵۳)۲۱۲	
محل سکونت	خوابگاه	(۴۷/۸)۱۹۱	۰/۰۹۷***
	منزل شخصی	(۱۳/۳)۵۳	
	منزل والدین	(۳۹)۱۵۶	
دانشکده	بهداشت	(۱۸/۵)۷۴	۰/۰۰۵***
	پرستاری و مامایی	(۲۸)۱۱۲	
	پزشکی	(۳۰)۱۲۰	
	پیراپزشکی	(۲۳/۵)۹۴	

جدول ۱- ارتباط بین ویژگی‌های دموگرافیکی با نیازهای مشاوره

نام متغیر	زیرگروه‌ها	فراوانی (درصد)	سطح معناداری
شغل پدر	بیکار	(۱۱)۴۴	۰/۴۵۸***
	کارگر	(۱۷/۷)۷۱	
	کارمند	(۱۷)۶۸	
	آزاد	(۳۴/۳)۱۳۷	
	سایر	(۲۰)۸۰	
شغل مادر	خانه دار	(۶۷)۲۶۸	۰/۰۳۹***
	کارگر	(۵/۲)۲۱	
	کارمند	(۸)۳۲	
	آزاد	(۱۱/۲)۴۵	
	سایر	(۸/۶)۳۴	
تحصیلات پدر	بی‌سواد	(۶/۲)۲۵	۰/۲۳۳***
	ابتدایی	(۱۲/۷)۵۱	
	سیکل	(۱۱)۴۴	
	دیپلم	(۲۵)۱۰۰	
	فوق دیپلم	(۱۱/۸)۴۷	
	لیسانس و بالاتر	(۳۳/۳)۱۳۳	
تحصیلات مادر	بی‌سواد	(۱۰)۴۰	۰/۳۰۲***
	ابتدایی	(۱۶/۸)۶۷	
	سیکل	(۸/۵)۳۴	
	دیپلم	(۲۰/۲)۸۱	
	فوق دیپلم	(۳۵/۸)۱۴۳	
	لیسانس و بالاتر	(۸/۷)۳۵	
سال ورود به دانشگاه	۱۳۹۲	(۴)۱۶	۰/۰۲۴**
	۱۳۹۳	(۳/۹)۱۵	
	۱۳۹۴	(۴/۷)۱۹	
	۱۳۹۵	(۵)۲۰	
	۱۳۹۶	(۱۷/۵)۷۰	
	۱۳۹۷	(۱۵/۷)۶۳	
	۱۳۹۸	(۱۹/۲)۷۷	
	۱۳۹۹	(۳۰)۱۲۰	

*t-Test **همبستگی پیرسون *** ANOVA

همچنین بیش‌ترین اولویت‌های نیازهای مشـــاوره به ترتیب رشد ارتقای فردی ۵/۵۳±۱۹/۵۰، نیازهای آموزشـــی ۶/۰۲±۱۷/۷۵، خانوادگی و ازدواج ۶/۴۲±۱۶/۶۶، نیازهای شغلی ۴/۹۹±۱۶/۳۱ و در نهایـــت نیازهای عاطفی و روانی ۴/۹۴±۱۴/۶۳ بودند و نمره کلی نیازهای مشاوره به ترتیب ۲۳/۲۸±۸۴/۸۷ بود. (جدول ۲)

جدول ۲- نیازهای راهنمایی و مشاوره بر اساس زیرگروه‌ها و کلی

نام متغیر	میانگین	انحراف معیار	میانه	واریانس	حداقل نمره	حداکثر نمره
رشد و ارتقای فردی	۱۹/۵۰	۵/۵۳	۲۰	۳۰/۶۷	۸	۳۲
نیازهای شغلی	۱۶/۳۱	۴/۹۹	۱۶	۲۴/۹۷	۶	۲۴
نیازهای آموزشی	۱۷/۷۵	۶/۰۲	۱۸	۳۶/۳۵	۷	۲۸
خانوادگی و ازدواج	۱۶/۶۶	۶/۴۲	۱۶	۴۱/۲۶	۷	۲۸
نیازهای عاطفی و روانی	۱۴/۶۳	۴/۹۴	۱۵	۲۴/۴۷	۶	۲۴
نمره کلی نیازهای راهنمایی و مشاوره	۸۴/۸۷	۲۳/۲۸	۸۵	۵۴۲/۳۱	۳۴	۱۳۴

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش باهدف تعیین نیازهای مشاوره و راهنمایی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شاهرود در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ در پنج حیطه و به منظور برنامه‌ریزی مناسب جهت ارائه خدمات مشاوره‌ای در دانشگاه انجام شد. مرکز راهنمایی و مشاوره دانشگاه به عنوان بخشی از خدمات حوزه دانشجویی در این دانشگاه باهدف کمک به ارتقای فکری و اعتلای توانمندی‌های دانشجویان و جلوگیری از افت تحصیلی آنان از آغازین سال‌های تشکیل دانشگاه ایجادشده است. در این مطالعات نتایج نشان داد که بین سن، دانشکده، رشته تحصیلی، سال ورود و شغل مادر با نیازهای راهنمایی و مشاوره دانشجویان رابطه معنی‌داری وجود داشت که با اکثر مطالعات در نوع خود هم‌خوانی داشت (۱۹-۲۱) که لزوم بررسی‌های بیشتر و بهتر در جهت بهبود شرایط و ارائه بهترین راهکار است.

در این مطالعه نیازهای رشد و ارتقای فردی بالاترین میانگین را در بین سایر نیازهای داشته است که لازم است مسئولین در برنامه‌ریزی‌های آموزشی به این اولویت توجه بیشتری داشته باشند. با عنایت به این‌که ریشه بسیاری از مشکلات دانشجویان را در محیط دانشگاه می‌توان در مسائل فردی، رشدی و ارتباطی جستجو کرد، اهمیت نیاز به آموزش در زمینه‌های رشد و ارتقای فردی برای دانشجویان به‌شدت احساس می‌شود و لازم است مسئولین این مقوله را به عنوان مهم‌ترین نیاز موردتوجه قرار دهند. این نتایج با یافته‌های مطالعات دوگار (Dogar) و همکاران (۱۹)، ربیعی و همکاران (۱۴) و شکورنیا و همکاران (۲۲) هم‌خوانی ندارد که علت این مسئله می‌تواند به دلیل تفاوت در نوع مطالعه، محل انجام مطالعه و افراد شرکت کننده در مطالعه باشد.

دانشجویان دومین اولویت نیازهای مشاوره را مشکلات آموزشی اعلام نموده‌اند که با یافته‌های اکثر مطالعات هم‌خوانی ندارد (۲۳-۲۵) که این مسئله احتمالاً اولاً به دلیل شرایط آموزش مجازی پیش آمده در دوران کرونا و از طرف دیگر توجه مسئولین دانشگاه به نیازهای مشاوره‌ای دانشجویان باشد.

سومین اولویت نیازهای مشاوره در حیطه خانوادگی و ازدواج بوده که این مسئله به دلیل تراکم برنامه درسی و مشکلات جنبی در طول تحصیل در دانشگاه دانشجویان فرصت زیادی برای پرداختن به مسائل خانوادگی و ازدواج را ندارند و از طرفی آمار دانشجویان متأهل در دانشگاه کم است. احتمالاً تعداد دانشجویانی که با این مشکلات مواجه باشند و به این نوع مشاوره‌ها نیازمند باشند فراوان نیست؛ بنابراین طبیعی است که نیازهای مشاوره‌ای اظهارشده توسط دانشجویان در این حیطه وزن بالایی نداشته باشند و در اکثر مطالعات به آن پرداخته نشده است که هم‌خوانی با مطالعه ما دارد (۱۷، ۲۶-۲۸). پژوهشگران معتقدند نظرخواهی مستمر از دانشجویان درباره کیفیت خدمات مشاوره‌ای و نیازسنجی ادواری به عنوان یک راهکار اساسی جهت موفقیت مراکز خدمات مشاوره در سطح دانشگاه‌ها در حل مشکلات دانشجویان باید موردتوجه جدی مسئولین قرار گیرد (۲۹، ۳۰).

چهارمین اولویت نیازهای مشاوره، نیازهای شغلی بود که با یافته‌های مطالعه شکورنیا و همکاران (۲۰)، اگبوچوک و آکپان (Egbochuku & Akpan) (۳۱) که دومین حیطه اولویت‌های مشاوره‌ای را اولویت‌های شغلی گزارش نمودند و مطالعه دوگار (Dogar) و همکاران (۱۹) هم‌خوانی ندارد. ولی با یافته‌های مطالعه ربیعی و همکاران که نیازهای شغلی اولویت پایینی داشتند هم‌خوانی دارد. جامعه موردپژوهش مطالعه حاضر و مطالعه ربیعی و همکاران (۲۲)، دانشجویان دانشگاه آزاد با رشته‌های مختلف

بود ولی تحقیقات شـــکورنیا و همکاران، دانشجویان دانشگاه علوم پزشـــکی بود. این تفاوت در نیازهای شغلی دانشجویان حاکی از تفاوت نیاز بر حســـب رشته تحصیلی و شـــغل موردنظر آنان در آینده است

اولویت پنجـــم نیازهای عاطفی-روانی بوده که با مطالعات در نوع خود هم‌خوانی داشـــت (۳۱، ۳۲). مطالعه‌ای که در یونان باهدف بررســـی نیازهای مشاوره دانشـــجویان انجام شد نشان داد که آن دســـته از دانشجویان که مشکلات عاطفی-روانی داشته‌اند نگرش منفی‌تری نســـبت به مراکز مشاوره دانشـــجویی داشته و مراجعه کم‌تری به این مراکز جهت حل مشکلات خود داشته‌اند (۱۸).

با بهره از نتایج این مطالعه و مطالعات مشـــابه می‌توان برای حل مشکلات دانشجویان و جلوگیری از افت تحصیلی آنان برنامه‌ریزی کرد؛ بنابراین، بـــا توجه به یافته‌های مطالعه توصیه می‌شـــود با اســـتفاده از مشـــاورین مجرب و کارآزموده برنامه‌ها و کارگاه‌های آموزشـــی در زمینه‌های مختلف به ویژه افزایش اعتمادبه‌نفس و تمرکز حواس، روش ســـازگاری با محیط دانشگاه، روش برخورد با مشـــکلات زندگی و روش صحیح مطالعه و تنظیم وقت جهت دانشجویان در بدو ورود به دانشگاه طراحی و اجرا شود و با انجام نیازسنجی مداوم، نیازهای واقعی مشاوره دانشجویان شناسایی و در آن راستا برنامه‌ریزی صورت گیرد.

از نقـــاط قـــوت این مطالعـــه عدم انجـــام چنیـــن مطالعه‌ای در ســـطح دانشـــگاه و توجه به مسئله مشـــاوره و راهنمایی بود و از محدودیت‌های این مطالعه به علت همه‌گیری کرونا امکان ارتباط فرد به فرد با دانشـــجویان و دادن اطلاعات مفصل درباره موضوع موردمطالعـــه به صورت حضوری نبود و هم‌چنین در اســـتفاده از ابزار الکترونیکی مناســـب جهت توضیح اطلاعات به دانشـــجویان محدودیت وجود داشـــت و دانشجو شاید نتواســـته بود نیازهای خود را بـــه دلیل این محدودیت کامل بیان کند و دانشـــگاه‌ها و مراکز آموزشـــی باید دستورالعمل‌هایی در مورد نحوه به‌کارگیری ابزارهای الکترونیکـــی تدوین نموده و آموزش‌های لازم را در این مورد به دانشجویان ارائه دهند.

یافته‌های مطالعه حاضر نشـــان داد که زیر گروه رشـــد و ارتقای فردی جز بیشـــترین اولویت‌های دانشـــجویان بـــوده و ضروری است دانشـــگاه‌ها و مراکز آموزش عالی در راستای فراهم نمودن زمینه‌های رشـــد و پیشـــرفت دانشـــجویان و جلوگیـــری از افت تحصیلی این عوامل را در طراحی برنامه‌های مشـــاوره دانشجویی در دانشـــگاه مورد توجه قرار دهند. از این رو پیشنهاد می‌شود تا در مطالعات آتی درباره نقش ابزار الکترونیکی و تأثیر حضوری یا غیرحضوری بودن برگزاری جلسات مشـــاوره‌ای در رفع نیازهای مشـــاوره‌ای دانشجویان بررسی بیش‌تری صورت پذیرد. لذا، انجام نیازســـنجی در دانشـــگاه‌ها جهت تحقق این اهداف مهم باید به عنوان بخش مهمی از این برنامه اجرایی شود.

تشکر و قدرانی

بدین وســـیله از دانشـــجویان شـــرکت‌کننده در مطالعه و تمام عزیزانی که صمیمانه پژوهشگران را در انجام تحقیق یاری کردند، سپاس‌گزاریم. این مقاله قسمتی از طرح تحقیقاتی مصوب دانشگاه علوم پزشکی شـــاهرود می‌باشد. بدین وسیله از حمایت مالی این دانشگاه در طرح پژوهشی با شماره ۱۴۰۰۲۰ قدردانی می‌گردد.

تضاد منافع

بدین وسیله کلیه نویسندگان تصریح می‌نمایند که هیچ‌گونه تضاد منافعی در خصوص مطالعه حاضر وجود ندارد.

References

1. Ebrahimi L, Farahbakhsh K, Esmaeili M, Bejestani HS. Counseling activities in schools: A mixed method. International Journal of Educational and Psychological Researches. 2015;1(1):59-66. (Persian) DOI: 10.4103/2395-2296.147471
2. Bolhari J, Mohsenikabir M. Compiling and evaluating educational package of spiritual skills for university students. Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology. 2019; 25(2): 210-21. (Persian) DOI: 10.32598/ijpcp.25.2.210.
3. Shakurnia A, Mohtadi A, Bijanzadeh M. Students' referral causes to counselling services of Ahvaz Jundishapur University of medical sciences, Southwest of Iran. South-East Asian Journal of Medical Education. 2017; 11(2): 48-57. DOI: 10.4038/seajme.v11i2.17
4. Darvish Motavali MH, Gholam Abri A, Darvish Motevali M. Developing an appropriate model to evaluate the qualitative performance of the university a case study of Islamic Azad University, Firoozkooh branch. Economic Modeling. 2011; 5(15): 97-122. (Persian)
5. Kandi M. The role of training, documentation of experience, and management counseling in management of vocational schools in Tehran. J Am Sci. 2011; 7(11).
6. Schwitzer AM, Moss CB, Pribesh SL, John DJS, Burnett DD, Thompson LH, et al. Students with mental health needs:

College counseling experiences and academic success. Journal of College Student Development. 2018; 59(1): 3-20. DOI: 10.1353/csd.2018.0001

7. Gysbers NC, Henderson P. Developing and managing your school guidance and counseling program: John Wiley & Sons; 2014.

8. Laudenberg B, Nothnagle M. Resident-initiated integrative medicine curriculum in an allopathic family medicine residency. J Altern Complement Med. 2010;16(7): 799-802. DOI: 10.1089/acm.2009.0502 PMID: 20615146

9. Sum Sh, Seifi S, Ehsani M, Pourghasem M. Academic counselors' attitude toward university counseling and counselors duties Babol dental school. Educ Strategy Med Sci. 2012; 5 (2): 83-8. URL: http://edcbmj.ir/article-1-253-en.html

10. Adarvishi S, Asadi M, Mahmoodi M, Ghasemi Deh Cheshmeh M, Farsani F. Effect of problem-solving skill training on anxiety of operation room students. Journal of Health and Care. 2015; 17(3):207-17.

11. Urquhart K. The connection of academic advising to college student identity development. 2020.

12. Shakurnia A, Khajeali N. Counseling needs of medical students at the Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Iran. Online Journal of Counseling & Education. 2016; 5(1). 1-13. (Persian)

13. Rejali M, Mostajeran M, Memarzadeh Z, Azizi N. The cultural and educational activities among students of the school of health in Isfahan university of medical sciences. HSR 2011; 6 (1): 50-5. (Persian) URL: http://hsr.mui.ac.ir/article-1-113-en.html.

14. Rabiei M, Salehi R, Siadat S. Study of counseling and supervision needs of the students of-kord Islamic Azad University. J Couns Dev. 2007; 6(22): 89-106.

15. Shakurnia A, Mohtadi A, Alhampour H, Borvayeh H. The problems of students attending in university counseling offices in Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences. Educational Development of Judishapur. 2013; 4(3): 34-42. (Persian)

16. Atik G, Yalçın İ. Counseling needs of educational sciences students at the Ankara University. Procedia-Social and Behavioral Sciences. 2010; 2(2): 1520-6. DOI: org/10.1016/j.sbspro.2010.03.228

17. Karimi J, Karimi G, Mburugu B. Assessment of counselling needs among students in Kenyan Universities. Assessment. 2014; 5(12). 1-11. (Persian)

18. Giovazolias T, Leontopoulou S, Triliva S. Assessment of greek university students' counselling needs and attitudes: An exploratory study. International Journal for the Advancement of Counselling. 2010; 32(2): 101-16. DOI 10.1007/s10447-010-9092-2

19. Dogar AH, Azeem M, Majoka MI, Mehmood A, Latif S. Need assessment of students' guidance and counseling. British Journal of Arts and Social Sciences. 2011; 1(2): 108-24.

20. Shakurnia A, Borvayeh H, Elhampour H. Guidance and counseling needs of students in Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences. Iranian Journal of Medical Education 2015; 14 (11): 922-32. (Persian) URL: http://ijme.mui.ac.ir/article-1-3437-en.html.

21. Shabani A, Ahmadinia H, Rezaeian M. Survey of guidance and counseling needs in medical students of Rafsanjan University of Medical Sciences in 2021: A Descriptive Cross-Sectional Study. Journal of Rafsanjan University of Medical Sciences. 2022; 20(10): 1144-56. (Persian) DOI: 10.52547/jrums.20.10.1144.

22. Shakurnia A, Assarezadegan MA. Does the priorities choice specialty by medical residents in Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences match with the needs of society? Journal of Medical Education Development. 2015; 8(19): 62-72. (Persian)

23. Loloie M, Haghdoost AA, Bazrafshan A, Okhovati M, Mokhtari AM, Zare M. Factors affecting undergraduate students academic failure in Kerman University of Medical Sciences Iran; A case control study. Strides in Development of Medical Education. 2017; 13(5): 505-14. (Persian)

24. Shahrabadi E, Rezaeian M, Haghdoost A. The relationship of study and learning approaches with students' academic achievement in Rafsanjan University of Medical Sciences. Iranian Journal of Medical Education. 2014; 13(10): 860-8. (Persian)

25. Shakurnia A, Ghafourian Boroujerdnia M, Elhampour H. Comparing the medical students approaches to study and learning in preclinical and clinical stages of study. Strides in Development of Medical Education. 2013; 9(2): 132-42. (Persian)

26. Baldwin DR, Towler K, Oliver MD 2nd, Datta S. An examination of college student wellness: A research and liberal arts perspective. Health Psychol Open. 2017; 4(2): 2055102917719563. DOI: 10.1177/2055102917719563 PMID: 29379611 PMCID: PMC5779921

27. Purnama DS, Farozin M, Astuti B. Identification of guidance and counseling service needs for higher education students at Universitas Negeri Yogyakarta. 2nd International Seminar on Guidance and Counseling 2019 (ISGC 2019); 2020: Atlantis Press.

28. Palmer GJ, Palmer RW, Payne-Borden J. Evolution of counseling in Jamaica: Past, present, and future trends. Journal of Counseling & Development. 2012; 90(1): 97-101. DOI:10.1111/j.1556-6676.2012.00013.x

29. Astramovich R. Needs assessment: A key evaluation tool for professional counselors. International Journal of Academic Research. 2011; 6(2): 483-6.

30. Shakurnia A, Asadollahi P, Elhampour H, Khodadadi A. Present and desired status of student counseling in opinions of AJUMS. Jundishapur Scientific Medical Journal. 2011; 10(5): 469-79. (Persian)

31. Egbochuku E, Akpan S. An assessment of counseling needs of Nigerian University Graduate students. JEFAS; 2008.

32. Muola J, Mwania JM. Emerging need for academic advising in schools, colleges and universities in Kenya. International Journal of Asian Social Science. 2013; 3(7): 1535-45.